

ØKOKRIM

Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av
økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET

18. MAI 2006

Saksnr.

04, 4034-14

Arkivnr.

Deres referanse
04/4034 FM pcb

Vår referanse
2006/00173-2 516

Vår dato
16.05.2006

Høring - forslag til endring av hvitvaskingsforskriften

Vi viser til Finansdepartementets brev av 24.03.2006 vedlagt Kredittilsynets høringsnotat med forslag til endring i forskrift 10. desember 2003 nr. 1487 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsforskriften).

I utgangspunktet er ØKOKRIM enig i så vel begrunnelsen som forslaget til nytt siste ledd i forskriftens § 6. Men vi knytter noen kommentarer til Kredittilsynets tolkning av omfanget av plikten til å foreta identitetskontroll.

Legitimasjonskontroll ved senere endring av disponentforhold

Under henvisning til hvitvaskingsloven § 5, nevner høringsnotatet under punkt 2 siste avsnitt at rapporteringspliktige ved endring av disponentforholdet ikke trenger å innhente legitimasjon. Lovens bestemmelse krever at identitetskontrollen skal gjennomføres "ved etablering av kundeforhold", men selv om det strengt tatt ikke direkte fremgår av bestemmelsens ordlyd, kan vi vanskelig se at en slik tolkning er i tråd med et av lovens hovedprinsipper og internasjonalt regelverk.

I forarbeidene, Ot. prp. nr. 72 (2002-2003) pkt. 7.1.5, uttaler departementet at "kjenn-din-kunde-prinsippet" anses for å være ". . . et av de viktigste virkemidler for å hindre at finansielle system misbrukes til hvitvasking av utbytte eller finansiering av terrorisme. Det er av vesentlig betydning at rapporteringspliktige kjenner sine kunder for å kunne oppdage transaksjoner som kan innebære hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger . . .".

Videre er det et økende internasjonalt krav om kartlegging av alle aktører knyttet til transaksjoner, deriblant beneficial owners, i kampen mot økonomisk kriminalitet. I denne sammenheng er det derfor naturlig å se hen til nr. 2 og 36 i preambelen til EUs tredje hvitvaskingsdirektiv av 26.10.2005 og til FATF-anbefaling nr. 5 som krever at rapporteringspliktige ". . . verify that any person purporting to act on behalf of the customer is so authorised . . .".

Både for finansinstitusjonenes etterlevelse av hvitvaskingsregelverket og i forbindelse med etterforskning i straffesaker, er det svært viktig å kjenne til nye rettighetshavers identitet. Det er ikke sjelden at personer oppretter en konto, for så å gi disposisjonsrett til andre i ettertid. Dersom slike disponenter kunne bruke bankkonti uten å måtte legge frem sine legitimasjonsdokument, ville en slik praksis, etter vår vurdering, kunne åpne opp for bedragerier overfor banken og hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger.

Definisjon av depotbegrepet

Under pkt. 2 tredje avsnitt i høringsnotatet gir Kredittilsynet uttrykk for at utlånsdepot ikke omfattes av depotbegrepet i forskriften § 4 siste ledd. Dette innebærer at det i relasjon til hvitvaskingsregelverket ikke skal gjennomføres identitetskontroll av personer som stiller sikkerhet for lån.

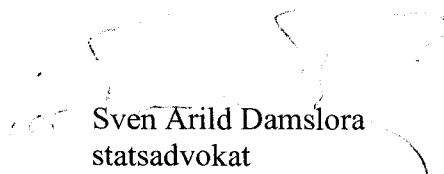
ØKOKRIM stiller spørsmål ved denne tolkningen, og – dersom den er korrekt – om dette er hensiktsmessig i praksis.

I tillegg til de objektene høringsnotatet selv viser til kan det tenkes tilfeller hvor kunder søker om lån med sikkerhet i verdifulle gjenstander som eksempelvis kunst og smykker. Dersom det innvilges lån med sikkerhet i slike løsøreobjekter hvor rettskravet sikres gjennom hånd- eller nøkkelpant, kan et slikt scenario utløse undersøkelsesplikt for rapporteringspliktige iht. hvitvaskingsloven § 7. Som et ledd i undersøkelsen vil rapporteringspliktige måtte fastslå gjenstandens reelle eier, hvilket innebærer kartlegging av personens identitet. For å unngå at banken/ långiveren selv kommer i en heleriposisjon, er det også av egen interesse viktig, i den grad det er praktisk mulig, å utelukke at panteobjektet ikke stammer fra innbrudd, tyveri eller annen kriminalitet.

Med vennlig hilsen

Einar Høgetveit
ØKOKRIM-sjef

Sven Arild Damslora
statsadvokat